

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Με μια ματιά

Τι είναι και γιατί έχει σημασία

Τι είναι το κράτος δικαίου και γιατί έχει σημασία;

- Το κράτος δικαίου σημαίνει ότι κανείς δεν είναι πάνω από τον νόμο.
- Διασφαλίζει τη δικαιοσύνη και τη λογοδοσία, καθώς και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών κάθε ανθρώπου.
- Γι' αυτό όλοι ωφελούμαστε από το κράτος δικαίου.
- Οι διεθνείς κανόνες παραβιάζονται όλο και συχνότερα. Ωστόσο, είναι θεμελιώδεις για το κράτος δικαίου και για την προστασία των δικαιωμάτων μας. Των δικών σας δικαιωμάτων.

ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Οι νόμοι εφαρμόζονται ισότιμα σε όλους, ανεξάρτητα από την ιδιότητα, την καταγωγή, το φύλο, τη φυλή, την ηλικία, τη θρησκεία ή οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό. Έτσι διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων.

Παραδείγματα:

- Όταν η τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιείται από τις αρχές επιβολής του νόμου, οι κυβερνήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν ότι δεν οδηγεί σε διακρίσεις εις βάρος οποιασδήποτε ομάδας.
- Αν ένας εύπορος ιδιοκτήτης ακινήτου και ένας ενοικιαστής με χαμηλό εισόδημα προσφύγουν στη δικαιοσύνη για διαφορά σχετικά με το μίσθωμα, ο δικαστής οφείλει να αντιμετωπίσει και τους δύο με αμεροληψία.
- Αν προσέλθετε σε δημόσιο νοσοκομείο, πρέπει να λάβετε περίθαλψη με βάση τις ιατρικές σας ανάγκες και όχι το επάγγελμα, το εισόδημα ή την εθνικότητά σας.

NOMIMOTHTA

Όλοι οφείλουν να τηρούν τον νόμο, ανεξάρτητα από το ποιοι είναι ή τη θέση που κατέχουν. Οι νόμοι θεσπίζονται και εφαρμόζονται μέσω δημοκρατικών διαδικασιών, σύμφωνα με σαφείς και διαφανείς κανόνες.

Παραδείγματα:

- Αν ένα κράτος επιθυμεί να θεσπίσει νέους νόμους, πρέπει να ακολουθήσει την προβλεπόμενη δημοκρατική διαδικασία. Δεν μπορεί να θεσπίζει νέες ρυθμίσεις από τη μία ημέρα στην άλλη.
- Οι κυβερνήσεις οφείλουν να επιτρέπουν τις ειρηνικές συναθροίσεις, εκτός αν συντρέχει νόμιμος, αναγκαίος και αναλογικός λόγος για τον περιορισμό τους.
- Οι αρχές δεν πρέπει να υποχρεώνουν τα μέσα ενημέρωσης να αφαιρούν περιεχόμενο χωρίς σαφή νομική βάση.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

Οι κανόνες δικαίου πρέπει να είναι σαφείς, προσβάσιμοι και προβλέψιμοι, ώστε όλοι να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

Παραδείγματα:

- Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών δεν πρέπει να υπόκεινται σε νομικούς περιορισμούς που αποσκοπούν στον περιορισμό της νόμιμης δράσης τους.
- Η σύμβαση εργασίας σας πρέπει να αναφέρει με σαφήνεια το ωράριο εργασίας, τις αποδοχές και τα δικαιώματά σας ως προς την άδεια.
- Αν ανοίξετε μια μικρή καφετέρια ή επιχείρηση εστίασης, η διαδικασία αδειοδότησης, οι υγειονομικές απαιτήσεις και οι φορολογικοί κανόνες πρέπει να είναι σαφείς και κατανοητοί.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΔΙΚΑΙΗ ΔΙΚΗ

Τα δικαστήρια πρέπει να είναι ανεξάρτητα και προσβάσιμα σε όλους. Οι δικαστές οφείλουν να είναι αμερόληπτοι. Μόνο έτσι οι πολίτες μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη ότι οι υποθέσεις τους θα κριθούν δίκαια.

Παραδείγματα:

- Αν ο εργοδότης σας είναι πρόσωπο με ισχυρή επιρροή στην τοπική κοινωνία και προσφύγετε εναντίον του στη δικαιοσύνη, πρέπει να μπορείτε να εμπιστευτείτε ότι ο δικαστής θα κρίνει την υπόθεση αμερόληπτα, με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τον νόμο.
- Αν αμφισβητήσετε μια άδικη τραπεζική χρέωση, το δικαστήριο πρέπει να κρίνει την υπόθεση δίκαια, ακόμη και αν η τράπεζα διαθέτει πολύ περισσότερους πόρους και ασκεί πολύ μεγαλύτερη ισχύ από εσάς.
- Αν κατηγορηθείτε για αξιόπονη πράξη και δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα να προσλάβετε συνήγορο υπεράσπισης, το κράτος οφείλει να σας παρέχει δωρεάν νομική συνδρομή.

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Όποιος ασκεί δημόσια εξουσία δεν επιτρέπεται να τη χρησιμοποιεί προς ίδιον όφελος ή προς όφελος τρίτων. Όποιος κάνει κατάχρηση της εξουσίας του πρέπει να λογοδοτεί.

Παραδείγματα:

- Κάθε δημόσιος αξιωματούχος που χρησιμοποιεί δημόσιους πόρους για την προώθηση της προσωπικής του πολιτικής εκστρατείας υπόκειται στις προβλεπόμενες έννομες συνέπειες.
- Τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης και οι δημοσιογράφοι πρέπει να μπορούν να ασκούν το έργο τους χωρίς κρατικές παρεμβάσεις.
- Δικαστής που επιδεικνύει μεροληψία υπέρ της μίας πλευράς σε δικαστική υπόθεση πρέπει να λογοδοτεί.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ

Σε μια δημοκρατία, κανένα πρόσωπο ή θεσμός δεν συγκεντρώνει όλη την εξουσία. Γι' αυτό το κοινοβούλιο, η κυβέρνηση και η δικαιοσύνη λειτουργούν ανεξάρτητα και αλληλοελέγχονται, ώστε να διασφαλίζεται η ισορροπία των εξουσιών.

Παραδείγματα:

- Ο αρχηγός του κράτους ή της κυβέρνησης δεν μπορεί να αλλάξει τους νόμους μονομερώς. Οι αποφάσεις αυτές πρέπει να λαμβάνονται μέσω δημοκρατικών διαδικασιών και ύστερα από την προβλεπόμενη διαβούλευση.
- Δικαστής που εκδικάζει υπόθεση στην οποία εμπλέκεται υψηλόβαθμος κρατικός αξιωματούχος πρέπει να μπορεί να αποφασίζει ανεπηρέαστος από κυβερνητικές πιέσεις.
- Οι δημόσιες δαπάνες πρέπει να ελέγχονται τόσο από τους αιρετούς εκπροσώπους όσο και από ανεξάρτητους ελεγκτικούς φορείς.

